

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Zdeňka Kühna, JUDr. Tomáše Langáška, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Miloslava Výborného a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **L. K.**, proti odpůrci: **Státní volební komise**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, o návrhu na neplatnost voleb do Evropského parlamentu a na neplatnost volby všech kandidátů ve volbách do Evropského parlamentu konaných 23. a 24. května 2014,

t a k t o :

- I. Návrh **se z a m í t á** v části, jíž se navrhovatel domáhal neplatnosti volby všech kandidátů ve volbách do Evropského parlamentu konaných 23. a 24. května 2014.
- II. Ve zbývající části **se návrh o d m í t á**.
- III. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Návrhem ze dne 1. 6. 2014 se navrhovatel domáhal neplatnosti voleb do Evropského parlamentu, konaných ve dnech 23. a 24. 5. 2014.
2. Navrhovatel uvedl, že je občanem České republiky, který byl zapsaný v seznamu voličů pro tyto volby, a současně byl kandidátem za politickou stranu Aktiv nezávislých občanů.
3. Podle návrhu bylo hrubě porušeno právo navrhovatele na účast v rovné, svobodné a demokratické soutěži politických stran. Důvodem je existence pětiprocentní klauzule pro vstup do skrutinia, která diskriminovala navrhovatele a politickou stranu, za níž kandidoval. Mj. pětiprocentní uzavírací klauzule ovlivňuje chování voličů ve prospěch velkých stran. Finanční a systémové výhody pro velké a politicky etablované strany vedou k eliminaci malých stran.
4. Dále navrhovatel tvrdil diskriminaci s tím, že mu před volbami nebyl zajištěn rovný přístup k místním sdělovacím prostředkům ani do veřejnoprávní České televize. V této souvislosti poukázal na zvýhodnění parlamentních politických stran, které podle něj bylo rozporné se zákonem č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“), a celý systém označil za projev nepřijatelné cenzury. Uvedl také, že se stal obětí mediálního lynče ze strany Idnes.cz a týdeníku

5 + 2, jimiž byl lživě označen za korupčníka a to v době, kdy se již nemohl bránit. Navrhovatel nastínil rovněž způsob financování politických stran, který považoval za porušení ústavního imperativu, podle kterého mají být politické strany odděleny od státu.

5. Navrhovatel se domníval, že „*ve spoustě volebních Okreskových komisí nebyl započítán preferenční hlas*“, protože podle „*několika zdrojů*“ měl dostat několik preferenčních hlasů na Rokycansku a také je mu známo, že mu nebylo započteno několik preferenčních hlasů na Teplicku, Tanvaldsku a Děčínsku.

6. Porušení volebního zákona navrhovatel spatřoval i v opakovaném hlasování M. B.

7. Konečně pak navrhovatel pochyboval o bezpečnosti voleb za situace, kdy „*několik hodin nikdo nemá ušení, co se děje s volební urnou po ukončení hlasování*“.

I.a

8. Dne 2. 6. 2014 navrhovatel doplnil své podání zejména o informaci, že se již před konáním voleb do Evropského parlamentu obrátil na Ústavní soud s návrhem na zrušení pětiprocentní uzavírací klauzule.

I.b

9. Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 3. 6. 2014, čj. Vol 6/2014 – 72, vyzval navrhovatele k odstranění vad podání ve lhůtě tří dnů ode dne doručení tohoto usnesení. V této souvislosti soud především poučil navrhovatele, že je třeba podle § 57 odst. 1 volebního zákona označit kandidáta, jehož volba je napadána. Zároveň soud konstatoval, že není oprávněn paušálně kontrolovat a šetřit průběh voleb. Navrhovatel proto musí tvrdit konkrétní skutečnosti, v nichž spatřuje porušení volebního zákona a z nichž vyplývá, že takové porušení volebního zákona ovlivnilo volbu kandidáta, proti jehož zvolení brojí.

I.c

10. Navrhovatel doplnil návrh podáním ze dne 4. 6. 2014, v němž označil za účastníky řízení všechny zvolené kandidáty, a vedle návrhu, aby soud prohlásil volby za neplatné, se domáhal také toho, aby soud rozhodl o neplatnosti volby všech zvolených kandidátů.

11. K výzvě k odstranění vad návrhu navrhovatel uvedl, že své podání učinil v dostatečně určité formě. K nerovnému přístupu k médiím doplnil, že jeho jediný přístup do médií spočíval v reakcích na negativní články v deníku 5 + 2 Děčínsko. Navrhl přepočítání hlasů s tím, že měl dostat preferenční hlasy v obcích Smržovka (okr. Tanvald), Spálené Poříčí (okr. Rokycany), Teplice, Děčín, Varnsdorf (okr. Děčín). Znovu připomněl také porušení volebního zákona M. B.

12. Závěrem navrhovatel podotkl, že nemá právnické vzdělání a v případě jeho žádosti o ustanovení zástupce by soud nemohl rozhodnout o návrhu na neplatnost voleb v zákonné lhůtě. Vyjádřil však přesvědčení, že návrh umožňuje soudu věcně rozhodnout.

13. Dne 4. 6. 2014 navrhovatel rovněž vznesl námitku podjatosti JUDr. Vojtěcha Šimíčka.

I.d

14. Podáním ze dne 6. 6. 2014 navrhovatel rozhojnil návrh o tvrzení, že třídní lhůta stanovená mu soudem k doplnění návrhu je „*vražděná*“ a ve své krátkosti protiústavní.

I.e

15. Dne 8. 6. 2014 se navrhovatel obrátil na soud s tím, aby přerušil řízení a předložil Ústavnímu soudu návrh na zrušení části volebního zákona, zakotvující pětiprocentní uzavírací klauzuli.

16. Zároveň navrhovatel téhož dne požádal soud o vydání předběžného opatření, jímž by soud uložil odpůrci, aby nezasílal orgánům Evropské unie informaci o zvolení žádného z kandidátů; neprodleně upozornil Evropský parlament na spornost mandátu těchto kandidátů; a nevydával těmto kandidátům osvědčení o zvolení poslancem Evropského parlamentu, resp. pokud již k vydání osvědčení došlo, tak aby soud uložil takovému kandidátovi, aby s osvědčením nijak nenakládal a složil ho do úschovy soudu.

II.

17. Odpůrce nepovažoval tvrzení navrhovatele za důvodná.

18. K namítané protiústavnosti pětiprocentní uzavírací klauzule odpůrce uvedl, že se nejedná o novinku, neboť tato klauzule se uplatnila již ve volbách do Evropského parlamentu v letech 2004 a 2009. Zmiňoval-li navrhovatel nezávislé kandidáty, odpůrce připomněl, že ti ve volbách do Evropského parlamentu nemohou kandidovat vůbec.

19. Co do namítané nerovnosti při přístupu k médiím odpůrce poukázal na § 59 volebního zákona. Poskytnutí dalšího vysílacího času podle významu politických subjektů prošlo v minulosti testem zákonnosti i ústavnosti Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu.

20. Tvrzení o nezapočtení preferenčních hlasů odpůrce považoval za nekonkretizovaná podezření.

21. Ke skutečnostem týkajícím se hlasování M. B. odpůrce konstatoval, že volební zákon neumožňuje rozhodnout o neplatnosti voleb v určitém volebním okrsku, jak se navrhovatel domáhal.

22. Odpůrce nesouhlasil s navrhovatelem ani v pochybnostech o bezpečnosti voleb, resp. odevzdaných hlasů, a uvedl, že i zde se navrhovatel pohyboval jen v rovině obecných podezření.

III.

23. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda jsou v posuzované věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh byl podán osobou oprávněnou (§ 57 volebního zákona) ve lhůtě deseti dnů po vyhlášení celkového výsledku voleb do Evropského parlamentu Státní volební komisí (§ 57 volebního zákona, navrhovatel doručil návrh soudu dne 1. 6. 2014) u věcně a místně příslušného soudu (§ 58 volebního zákona). Po doplnění ze dne 4. 6. 2014 návrh splňuje veškeré zákonem stanovené náležitosti (§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 s. ř. s.) a petit návrhu v části, jíž se navrhovatel domáhá vyslovení neplatnosti volby všech zvolených kandidátů, odpovídá § 57 odst. 1 volebního zákona. O návrhu v jeho doplněné podobě je tedy možné meritorně rozhodnout.

24. Návrh na neplatnost volby kandidáta do Evropského parlamentu může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby tohoto kandidáta (§ 57 odst. 2 volebního zákona). Z citovaného ustanovení je zřejmé, že předmětný návrh představuje prostředek soudní ochrany namířený proti zvolení konkrétního kandidáta (příp. kandidátů) do Evropského parlamentu, přičemž pokud by soud tomuto návrhu vyhověl, rozhodl by o neplatnosti volby kandidáta (§ 90 odst. 1 s. ř. s.) s účinky *ex tunc*.

25. Ze znění § 57 odst. 2 volebního zákona i ze samotného smyslu předmětného právního institutu vyplývají v obecné rovině základní tři předpoklady pro vyhovění tomuto typu volební stížnosti: (1) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, (2) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno volební stížností a (3) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. Jinými slovy, intenzita protizákonnosti musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že určitý kandidát by zřejmě vůbec nebyl zvolen, pokud by k protizákonnému jednání nedošlo. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „*zatemnění*“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, čj. Vol 6/2004 – 12, č. 354/2004 Sb. NSS.).

26. Těmito východisky soud poměřoval námitky navrhovatele v nyní posuzované věci.

27. Navrhovatel namítl především diskriminační účinek pětiprocentní uzavírací klauzule pro vstup do skrutinia. Podle 47 odst. 2 volebního zákona „[d]o skrutinia postupuje každá politická strana, politické hnutí a koalice, která získala alespoň 5 % z celkového počtu odevzdaných platných hlasů“. Tato klauzule měla znevýhodnit navrhovatele a politickou stranu, za níž kandidoval.

28. Nejvyšší správní soud neshledal námitku důvodnou s ohledem na konkrétní volební výsledek politické strany Aktiv nezávislých občanů, za níž navrhovatel kandidoval. Z výsledků voleb zveřejněných ve Sbírce zákonů (sdělení Státní volební komise č. 92/2014 Sb.) vyplývá, že strana Aktiv nezávislých občanů získala 1242 hlasů, což představuje 0,08 % z celkového počtu 1 515 492 platných hlasů (viz také oficiální údaje Českého statistického úřadu zveřejněné na webové stránce www.volby.cz). V případě této politické strany tak nebyl překročen ani přirozený práh pro vstup do skrutinia, v němž se rozdělují mandáty. Za přirozený práh lze považovat nejmenší možné procento hlasů, které strana musí získat, aby obdržela alespoň jeden mandát. Jinými slovy, jedná se o hranici, kdy při neexistenci pětiprocentní uzavírací klauzule by strana dosáhla výsledku, který by jí umožnil získat alespoň jeden mandát.

29. V nyní posuzované věci soud nepovažoval za nezbytné stanovit přesné procento, které představovalo přirozený práh ve volbách konaných ve dnech 23. a 24. 5. 2014. S ohledem na skutečnost, že jediným volebním obvodem byla celá Česká republika (§ 2 odst. 3 volebního zákona), v níž se o 21 mandátů ucházelo 39 subjektů (politických stran, hnutí a koalic), a zároveň mandáty byly rozdělovány podle formule stanovené v § 48 volebního zákona, soud nepochyboval, že výsledek 0,08 % platných hlasů byl hluboko pod tímto přirozeným prahem. I pokud by uzavírací klauzule neexistovala, strana Aktiv nezávislých občanů by nezískala žádný mandát.

30. Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že pětiprocentní klauzule stanovená v § 47 odst. 2 volebního zákona nemohla zasáhnout do ústavně zaručených práv navrhovatele a neměla za následek jeho diskriminaci oproti větším politickým stranám, resp. jejich kandidátům.

Předmětné ustanovení nebylo v posuzované věci vůbec aktivováno. Soud proto neshledal, že by existence pětiprocentní klauzule způsobila z důvodů tvrzených navrhovatelem nezákonnost volby všech zvolených kandidátů. Tento závěr jistě nevylučuje případné odlišné posouzení ústavnosti pětiprocentní klauzule v případě, kdyby se její existence mohla dotknout zvolení konkrétního kandidáta, které by bylo napadeno.

31. Z téhož důvodu soud neshledal opodstatněným ani návrh navrhovatele na přerušení řízení a předložení věci k posouzení Ústavnímu soudu. Podle čl. 95 odst. 2 Ústavy soud předloží věc Ústavnímu soudu, dojde-li k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem. S ohledem na volební výsledek strany Aktiv nezávislých občanů § 47 odst. 2 volebního zákona nebyl pro posuzovanou věc rozhodný, navrhovatel proto vůbec nemá žalobní legitimaci pro řízení před Ústavním soudem ve věci návrhu na zrušení předmětného ustanovení. Jinými slovy, navrhovatel se nemůže domáhat zrušení právního předpisu nebo jeho části, pokud nejsou v jeho věci rozhodným právem.

32. V další námitce navrhovatel tvrdil, že mu nebyl zajištěn rovný přístup ke sdělovacím prostředkům, a z tohoto důvodu se cítil být diskriminován.

33. Podle § 59 odst. 4 volebního zákona mají registrované politické strany, politická hnutí a koalice v době počínající 16 dnů a končící 48 hodin před zahájením voleb vyhrazeno v Českém rozhlase celkem 14 hodin a v České televizi celkem 14 hodin v rámci jejich vysílacích okruhů bezplatně poskytnutého vysílacího času, který se rozdělí kandidujícím politickým stranám, politickým hnutím a koalicím rovným dílem. Termíny vysílacích časů se určí losem. Odpovědnost za obsah těchto pořadů mají politické strany, politická hnutí a koalice.

34. Shodnou úpravu přístup k médiím obsahuje § 16 odst. 4 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení bylo opakovaně předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu a závěry obou soudů jsou s ohledem na shodnou právní úpravu plně použitelné i pro volební kampaň týkající se voleb do Evropského parlamentu.

35. V usnesení ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 15/2006 – 20, č. 946/2006 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud zdůraznil, že je třeba rozlišit možnost přístupu politických subjektů do médií v rámci zákonem vymezeného vysílacího času (14 hodin v České televizi a 14 hodin v Českém rozhlase) a možnost přístupu nad rámec tohoto času. Česká televize a Český rozhlas totiž v rámci těchto 14 hodin na straně jedné a mimo ně na straně druhé vystupují ve zcela odlišných pozicích.

36. Při poskytování předmětných 14 hodin jsou Česká televize a Český rozhlas realizátory veřejného subjektivního práva, které je přiznáno všem subjektům kandidujícím ve volbách, jsou tedy vykonavateli volebního zákona a musí ke všem kandidujícím subjektům přistupovat z hlediska naprosté rovnosti. Okamžikem registrace kandidátní listiny tak vzniká kandidujícímu subjektu právo na rovný díl ze 14 hodin vysílacího času v České televizi a 14 hodin v Českém rozhlase. Tento závěr plyne z rovnosti šancí všech kandidujících subjektů, která je zaručena zejména v čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny základních práv a svobod. V rámci rozdělování zákonem vymezeného vysílacího času musí být všechny kandidující subjekty vnímány jako rovnocenné, bez ohledu na jejich váhu v politickém či společenském životě.

37. Nad rámec zákonem vymezených 14 hodin se ale tento požadavek mechanické rovnosti v obou veřejnoprávních masmédiích neuplatní a na jeho místo nastupuje požadavek vyváženosti a objektivnosti (platný pro všechny provozovatele rozhlasového a televizního vysílání) a požadavek přiměřeně rovného přístupu (platný pro všechna veřejnoprávní a veřejnoprávními

korporacemi provozovaná média). Jinými slovy, kandidující subjekty nemají nad rámec zákonem stanovených 14 hodin v každém ze dvou zmíněných veřejnoprávních médií veřejné subjektivní právo na stejný přístup k mediální prezentaci. V tomto případě již média nevystupují jako realizátoři zákonem striktně definovaného práva, ale v celé úplnosti svého mediálního působení. To jim zároveň umožňuje přistupovat k jednotlivým kandidujícím subjektům nikoliv z pozice absolutní rovnosti typické pro orgány podílející se na přípravě a průběhu voleb, ale z pozice odstupňované rovnosti.

38. Lze shrnout, že vyváženost a rovný přístup do veřejnoprávních médií nelze chápat mechanicky jako absolutní rovnost kandidujících subjektů, ale je třeba ji vnímat pohledem tzv. odstupňované rovnosti. To znamená, že každý kandidující subjekt musí dostat alespoň určitou minimální šanci ke své prezentaci tak, aby byl naplněn požadavek jejich plurality. Nad tuto minimální úroveň musí být zastoupení kandidujících subjektů ve vysílání, zejména v pořadech zpravodajských či v publicistických debatách, přiměřené jejich politickému a společenskému významu.

39. Uvedené závěry Nejvyšší správní soud potvrdil také např. v usnesení ze dne 4. 7. 2006, čj. Vol 66/2006 – 105, č. 948/2006 Sb. NSS. Obě zmíněná rozhodnutí prošla také testem ústavnosti V usnesení ze dne 11. 1. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 73/06, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost proti usnesení čj. Vol 66/2006 – 105, Ústavní soud uvedl, že „[z]ávěr Nejvyššího správního soudu o tom, že je ústavně přípustné, aby za dodržení ústavních principů byl politickým stranám v rámci veřejnoprávního média vyměřen další vysílací čas diferencovaně podle jejich významu, Ústavní soud hodnotí jako ústavně akceptovatelný“ (viz také usnesení Ústavního soudu ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. II. ÚS 1262/07, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost proti usnesení čj. Vol 15/2006 – 20).

40. Navrhovatel netvrdil, že politické straně, za níž kandidoval, nebyl poskytnut rovný podíl vysílacího času, na který měla právo v rámci zákonem vymezeného rozsahu 14 hodin vysílacího času v České televizi a 14 hodin v Českém rozhlasu. Nekonkrétní a pouze obecná námitka, že navrhovatel (resp. politické straně, za níž kandidoval) nebyly poskytnuty stejné možnosti prezentace jako parlamentním stranám, proto nemohla být úspěšná a soud neshledal důvod se jí podrobněji věnovat. Obdobně je třeba hodnotit i námitku, že strana Aktiv nezávislých občanů jako neparlamentní strana neměla možnost představit své kandidáty v on-line přenosu zpravodajské stanice www.ct24.cz. Nad rámec zákonem vymezeného vysílacího času byla Česká televize oprávněna věnovat čas v určitém typu pořadu pouze parlamentním stranám. Námitka navrhovatele nebyla dostatečně konkrétní, aby zpochybnila, že tak Česká televize učinila v souladu s odstupňovanou rovností popsanou výše.

41. Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce, že zákonnost volby všech zvolených kandidátů byla ovlivněna „mediálním lynčem“ vůči osobě navrhovatele ze strany deníku Idnes.cz a týdeníku 5 + 2, které označily navrhovatele za „korupčníka“ z důvodu uplácení spolustraníků na sněmu strany. Na webové stránce www.parlamentnilisty.cz se měla také objevit výzva, aby navrhovatel odstoupil.

42. Soud předně připomíná, že posláním volebního soudu není zastávat pozici jakéhosi monopolního ochránce korektnosti celého volebního procesu. Tento úkol přísluší i jiným orgánům veřejné moci a je věcí jednotlivých kandidátů a koneckonců i voličů, aby se svým aktivním jednáním zasazovali o férovost voleb (blíže viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 44/2013 – 72, č. 2833/2013 Sb. NSS). Zásah soudu by byl na místě až tehdy, pokud by byly splněny výše zmíněné tři předpoklady: došlo by k protizákonnosti, která měla vztah ke zvolení konkrétního kandidáta, a intenzita této

protizákonnosti by byla natolik zásadní, že by ve svých důsledcích přinejmenším výrazně zpochybnila volbu předmětného kandidáta. Splnění těchto podmínek soud neshledal.

43. Zprávy, které měly podle návrhu vytvářet mediální lynč na osobu navrhovatele, byly zveřejněny na webových stránkách www.parlamentnilisty.cz dne 20. 4. 2014, na <http://ustecky-kraj.5plus2.cz> dne 8. 5. 2014 a 11. 5. 2014 a na <http://www.reflex.cz> dne 9. 5. 2014. S ohledem na skutečnost, že volby do Evropského parlamentu se konaly až ve dnech 23. a 24. 5. 2014, měl navrhovatel dostatečnou možnost na tyto zprávy reagovat a případná dehonestující tvrzení vůči své osobě vyvrátit. Ostatně navrhovatel připustil, že na stránkách www.parlamentnilisty.cz reagoval na výzvu k jeho odstoupení. V této souvislosti soud připomíná, že osoby veřejně činné, tedy zejména politici, musí být připraveni akceptovat větší míru veřejné kritiky než jiní občané (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu čj. Vol 44/2013 – 72, nebo náleze Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 367/03).

44. Dále navrhovatel poukázal na způsob financování politických stran, který považoval za porušení ústavního imperativu, podle kterého mají být politické strany odděleny od státu. Tato námitka zůstala ovšem velmi obecná a neurčitá. Navrhovatel pouze tvrdil, že po roce 1989 velká většina finančních prostředků na první volby přišla ze zahraničí a poté zvolení poslanci usilovali, aby zůstali u moci „na věčné časy“. Zmínil také, že ve Velké Británii neexistuje přímé státní financování politických stran. Nejvyšší správní soud neshledal vztah předmětné námitky k posuzovaným volbám do Evropského parlamentu ani ke zvoleným kandidátům, proto se jí blíže nezabýval. Nad rámec nezbytného odůvodnění proto soud pouze odkazuje na svou judikaturu, v níž se financování politických stran a jeho vztahem k zákonnosti volebního procesu zabýval, viz zejména rozsudek ze dne 24. 5. 2006, čj. 1 Afs 147/2005 – 107, č. 923/2006 Sb. NSS, a na něj navazujícího usnesení ze dne 4. 7. 2006, čj. Vol 60/2006 – 53.

45. Navrhovatel se také domníval, že „ve spoustě volebních Okreskových komisí nebyl započítán preferenční hlas“, protože podle „několika zdrojů“ měl dostat několik preferenčních hlasů na Rokycansku a také je mu známo, že mu nebylo započteno několik preferenčních hlasů na Teplicku, Tanvaldsku a Děčínsku. V doplnění návrhu pak žádal přepočítání hlasů a upřesnil, že měl dostat preferenční hlasy v obcích Smržovka (okr. Tanvald), Spálené Poříčí (okr. Rokycany), Teplice, Děčín, Varnsdorf (okr. Děčín).

46. Nejvyšší správní soud předně podotýká, že navrhovatel uvedenou námitkou nezpochybnil volbu konkrétních kandidátů, ale omezil svou argumentaci na nepřihlídnutí k preferenčním hlasům, o kterých se domnívá, že je měl dostat on sám. Již na tomto místě je proto možno učinit dílčí závěr, že předmětná námitka nespĺňuje základní předpoklady pro vyhovění, uvedené shora sub 2 a 3. Jádrem uplatněné námitky totiž spočívá v tom, že nebyly zohledněny preferenční hlasy v rámci několika blíže neupřesněných hlasovacích lístků, které měly být odevzdány straně Aktiv nezávislých občanů. Protože však ani navrhovatel sám konkrétně netvrdí, že by se toto pochybení mohlo jakkoliv projevit při zvolení některých kandidátů, je nutno tuto námitku posoudit tak, že mohla mít – teoreticky a v obecné rovině – za určitých okolností vliv na pořadí kandidátů na kandidátní listině předmětné volební strany, nicméně nelze se důvodně ani domnívat, že by mohla vyvolat jakékoliv externí účinky, tzn. že by se mohla reálně projevit na volebních výsledcích, tedy na tom, kteří kandidáti byli zvoleni za Českou republiku do Evropského parlamentu, a to ani teoreticky.

47. Při hodnocení předmětné námitky je totiž nutno především vzít v úvahu skutečnost, že při volbách do Evropského parlamentu se zákonodárce rozhodl pro tzv. vázané kandidátní listiny (oproti možnosti přísně vázané či naopak volné kandidátní listiny). To znamená, že každý volič disponuje pouze jedním hlasem, který odevzdává pro příslušnou volební stranu

(tzn. pro politickou stranu, politické hnutí nebo koalici politických stran), což se projevuje zejména v tom, že při aktu hlasování vloží do úřední obálky a následně i do volební schránky jeden hlasovací lístek. Na tomto hlasovacím lístku může zakroužkováním pořadového čísla nejvýše u dvou kandidátů vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost (§ 37 odst. 1 volebního zákona). Při následném zjišťování výsledků voleb je rozhodné, kolik obdržela každá volební strana hlasů, přičemž přednostní (preferenční) hlasy se uplatní teprve tehdy, pokud volební strana překročí uzavírací klauzuli ve výši 5 % z celkového počtu odevzdaných platných hlasů (§ 47 odst. 2 volebního zákona). Přitom k přednostním hlasům se ani v tomto případě nepřihlíží automaticky, ale pouze tehdy, pokud některý z kandidátů získal takový počet přednostních hlasů, který činí nejméně 5 % z celkového počtu platných hlasů odevzdaných pro tuto volební stranu.

48. Jak již bylo výše zmíněno, politická strana Aktiv nezávislých občanů, za níž navrhovatel kandidoval, obdržela pouze 0,08 % z celkově odevzdaných hlasů. Je tedy zřejmé, že tato volební strana nepřekročila pětiprocentní uzavírací klauzuli, k počtu udělených přednostních hlasů proto nemohlo být vůbec přihlédnuto.

49. Pokud tedy nebyly vzaty v úvahu přednostní hlasy v případě tzv. vázaných kandidátních listin u volební strany, která nepřekročila uzavírací klauzuli, nemůže to mít žádný vliv na celkové volební výsledky (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu čj. Vol 6/2004 – 12).

50. Nadto navrhovatel ani neupřesnil volební okrsky, v nichž mu měly být preferenční hlasy odevzdány. Neuvedl ani konkrétní osoby, které mu měly tyto hlasy odevzdat.

51. Ze všech výše uvedených důvodů si soud nevyžádal volební dokumentaci a nezjišťoval, zda navrhovatelé byly preferenční hlasy skutečně dány. Případně zjištěné pochybení by mělo pouze evidenční a statistický význam, ale nemohlo by se nijak projevit na zákonnosti volby některého ze zvolených kandidátů do Evropského parlamentu.

52. Další námitka navrhovatele směřovala proti postupu okrskové volební komise ve volební místnosti MŠ a ZŠ Květnového vítězství na pražském Chodově, která měla vydat úřední obálku a novou sadu hlasovacích lístků M. B. poté, kdy M. B. vhodila do volební urny hlasovací lístek bez obálky. Tento postup potvrdil i odpůrce, který jej ověřil u předsedy dotčené okrskové volební komise.

53. Okrsková volební komise jistě může a má poradit voliči, který nezná přesné technické detaily hlasování. Úkolem komise však není dbát o to, aby byl každý odevzdaný hlas platný. Ostatně zákon sám s neplatnými hlasy počítá (srov. § 43 volebního zákona), neplatný hlas může být někdy i záměrný. „*Napomínání*“ voličů, že hlasují neplatně, by tak bylo v rozporu s funkcí komise (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2013, čj. Vol 8/2013 – 136).

54. Nejvyšší správní soud však neshledal, že by postup dotčené volební komise mohl mít vliv na zákonnost zvolení kandidátů do Evropského parlamentu. Z § 43 odst. 2 vyplývá, že neplatný je hlasovací lístek mimo jiné tehdy, pokud není vložen do úřední obálky. První hlasovací lístek M. B., vhozený do volební urny bez úřední obálky, tedy nebyl platný, její hlas proto nebyl započten dvakrát.

55. Ve druhé části námitky navrhovatel poukázal na to, že M. B. byla v prostoru pro úpravu volebních lístků společně se svým manželem. Ze zpráv médií, na něž navrhovatel odkázal, i z vyjádření odpůrce se zdá, že k popsanému pochybení došlo. Odpůrce tvrzenou skutečnost nepopřel, pouze tlumočil vyjádření předsedy okrskové volební komise, že komisi ve výhledu bránili novináři.

56. Navrhovateli lze přisvědčit, že tento postup nebyl v souladu se zákonem. Podle § 36 odst. 7 volebního zákona nesmí být v prostoru určeném pro úpravu hlasovacích lístků přítomen nikdo zároveň s voličem, a to ani člen okrskové volební komise. Výjimku představují pouze případy, kdy volič nemůže sám upravit hlasovací lístek pro tělesnou vadu anebo nemůže číst nebo psát. Zároveň nelze přijmout jako omluvu tvrzení, že dotčená volební komise nemohla popsanou situaci vidět, protože jí ve výhledu bránili novináři. Úkolem okrsková volební komise je mimo jiné dbát o pořádek ve volební místnosti, zajistit hlasování a dohlížet na jeho průběh (§ 18 volebního zákona). Je pro to na ní, aby zajistila takové podmínky ve volební místnosti, které jí umožní plnit všechny zákonem svěřené funkce. Komise je povinna udržet si přehled o dění ve volební místnosti, a zajistit tak férovost voleb.

57. Jakkoliv je však pravděpodobné, že k namítanému rozporu s volebním zákonem došlo, jednalo se pouze o jeden hlas, který nebyl způsobilý ovlivnit výsledky voleb a zpochybnit zákonnost zvolení všech zvolených kandidátů. V této souvislosti soud připomíná, že území celé České republiky představuje jediný volební obvod, námitka vztahující se k porušení volebního zákona v jednom volebním okrsku může být úspěšná pouze tehdy, pokud by se zjištěná protiprávnost mohla projevit na celostátních volebních výsledcích (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2009, sp. zn. Vol 7/2009 – 19).

58. Zcela v obecné rovině a spíše jako řečnickou otázku navrhovatel vyjádřil pochybnost o zajištění bezpečnosti odevzdaných hlasů. Neuvedl žádné konkrétní námitky, které by svědčily pro závěr, že s odevzdanými hlasy v některém konkrétním volebním okrsku bylo jakkoliv manipulováno nebo že k nim měla přístup neoprávněná osoba. Soud proto neshledal důvod se předmětnou námitkou zabývat z důvodu její obecnosti a neurčitosti. Nad rámec nezbytného odůvodnění pouze podotýká, že již v minulosti uzavřel, že poctivost a férovost voleb je zajištěna mimo jiné tím, že okrsková volební komise zajistí po prvním dnu voleb zapečetění volební schránky a před zahájením voleb druhého dne zkontroluje neporušenost pečeti a sejme je (blíže viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2012, čj. Vol 4/2012 – 39).

59. Konečně soud nepřisvědčil ani námitce, že třídní lhůta stanovená soudem k doplnění návrhu byla nedostatečná. Pro soudní řízení ve věcech volebních jsou typické krátké lhůty jak pro rozhodování soudy, tak pro procesní úkony účastníků řízení. Tato skutečnost je dána především zájmem na právní jistotě a včasném určení konečného výsledku voleb. Krátkost lhůty k doplnění návrhu byla odůvodněna lhůtou, kterou má pro své rozhodnutí sám soud a která činí pouhých 20 dnů od obdržení návrhu (§ 90 odst. 3 s. ř. s.). Zároveň je třeba navrhovateli připomenout, že tato lhůta mu byla poskytnuta nad rámec základní lhůty pro podání návrhu, která činí 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí (§ 57 odst. 1 volebního zákona), v důsledku vad původního návrhu. Jednalo se tedy o lhůtu, kterou soud dodatečně stanovil, aby poskytl navrhovateli možnost odstranit vlastní pochybení navrhovatele.

60. Nejvyšší správní soud uzavřel, že navrhovatelem namítaná pochybení neměla vliv na zvolení konkrétních kandidátů, proto návrh zamítl v části, v níž se navrhovatel domáhal vyslovení neplatnosti volby všech kandidátů do Evropského parlamentu.

61. I po doplnění návrhu navrhovatel setrval také na petitu, aby soud rozhodl, že volby do Evropského parlamentu konané ve dnech 23. a 24. 5. 2014 jsou neplatné a že se nařizuje nová volba poslanců Evropského parlamentu. Rozhodnutí o takto formulovaném petitu je mimo pravomoci Nejvyššího správního soudu (viz § 57 volebního zákona, viz také výše body 24 a 25), soud proto návrh ve zbývajících částech odmítl.

62. Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že nerozhodoval o námitce podjatosti JUDr. Vojtěcha Šimíčka, protože podle rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu s účinností od 12. 6. 2014 JUDr. Šimíček není členem volebního senátu. JUDr. Šimíček, který byl v období do 11. 6. 2014 předsedou volebního senátu, pouze vyzval navrhovatele k odstranění vad návrhu usnesením ze dne 3. 6. 2014, čj. Vol 6/2014 – 72, na projednání a rozhodnutí věci samé se však již nepodílel.

63. Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud přistoupil ihned po provedení nutných procesních úkonů k věcnému projednání návrhu, nerozhodoval samostatně o žádosti navrhovatele o vydání předběžného opatření.

64. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. června 2014

JUDr. Jan Passer
předseda senátu